

Møteprotokoll

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

2020 - 2023

Møtedato: 26. – 27. oktober 2023
Møtested: Bispegården, Tromsø
Arkivsak: 19/04358

Til stede dag 1: Marta K. Ims, Hanne M. Braathen, Rachel Vangen Hoholm, Siri Broch Johansen, Christel B. Eriksen, Olav Øygard.

Følgende saker ble behandlet dag 1 i følgende rekkefølge: 87, 88, 98, 101, 102, 103, 104, 95, 96, 97, 89 (utgikk), 90, 91, 92, 93, 94,

Forfall dag 1:

Oddgeir Sølvfæstersen forfall til kl.12.45, deltok på følgende saker: 89 (utgikk), 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97,

Gaute Norbye forfall til kl.15.30, deltok på følgende saker: 89 (utgikk), 90, 91, 92, 93, 94,

Kai Krogh, forfall hele dag 1.

Tove Karoline Knutsen, forfall hele dag 1.

Elin Sabbasen, forfall dag 1 og dag 2.

Til stede dag 2: Marta K. Ims, Hanne M. Braathen, Rachel Vangen Hoholm, Siri Broch Johansen, Christel B. Eriksen, Kai Krogh, Tove Karoline Knutsen, Oddgeir Sølvfæstersen, Gaute Norbye, Olav Øygard

Følgende saker ble behandlet på dag 2 i følgende rekkefølge: 99, 100, 105 og 106
Kai Krogh deltok ikke under behandling av sak 100.

Fra administrasjonen: Anne B. Skoglund, Ann-Mari Årnes (referent), Ole Kristian Due (sak 98), Audun Sæbø (sak 89-94, 97, 102), Steinar S. Skauge (sak 99, 100), Karl Yngve Bergkåsa (sak 101)

SAKSLISTE	Side
Saker til behandling	
<u>87/23</u> Godkjenning av innkalling og saksliste	3
<u>88/23</u> Godkjenning av protokoll fra møte 30.08.2023	3
<u>89/23</u> Tilsetting prost i Nord-Troms - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	3
<u>90/23</u> Tilsetting prost i Indre-Finnmark - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	4
<u>91/23</u> Tilsetting sokneprest i Vågsfjord sokn, Trondenes prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	4
<u>92/23</u> Tilsetting prest under utdanning Berlevåg sokn, Varanger prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	5
<u>93/23</u> Tilsetting prest under utdanning Gamvik sokn, Hammerfest prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	5
<u>94/23</u> Tilsetting sokneprest Målselv sokn og Øverbygd sokn, Senja prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	5
<u>95/23</u> Regnskapsrapport for 3. kvartal 2023	6
<u>96/23</u> Budsjettsamtale	6
<u>97/23</u> Tiltaks- og handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold (LIM)	7
<u>98/23</u> Høring om tilskuddsforvaltning	7
<u>99/23</u> Møte med Kvensk kirkelivsutvalg 27.10	11
<u>100/23</u> Høring - Klagesaksbehandling av kirkebygg	11
<u>101/23</u> Forsoningsprosessen, oppfølging fra møte 31.08.23. Fortsette samtale	13
<u>102/23</u> Tildeling av studiestipend	17
<u>103/23</u> Utviklingsmidler 2023	18
<u>104/23</u> Kirkemøte 2023 - evaluering	18
<u>105/23</u> Orienteringer	
<u>106/23</u> Eventuelt	20

Sted, 27.11.2023

Marta Kristine Ims

Saker til behandling

87/23 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	87/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

88/23 Godkjenning av protokoll fra møte 30.08.2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	88/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Protokoll fra møte 30.08.2023 godkjennes.

89/23 Tilsetting prost i Nord-Troms

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	89/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Saken utgår. Søkeren har trukket søknaden.

90/23 Tilsetting prost i Indre-Finnmark

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	90/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd lyser ut stillingen på nytt for å få et bredere søkergrunnlag.

91/23 Tilsetting sokneprest i Vågsfjord sokn, Trondenes prosti

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	91/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

1. Nord-Hålogaland bispedømmeråd tilsetter Kristian Aasen som sokneprest i Vågsfjord sokn, med Vågsfjord sokn som særskilt tjenestested og Trondenes prosti som tjenestedistrikt.
2. Dersom han ikke tar imot stillingen, lyses den ledig på nytt

92/23 Tilsetting prest under utdanning Berlevåg sokn, Varanger prosti

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	92/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd lyser stillingen ledig på nytt for å få et bredere søkergrunnlag.

93/23 Tilsetting prest under utdanning Gamvik sokn, Hammerfest prosti

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	93/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd lyser stillingen ledig på nytt for å få et bredere søkergrunnlag.

94/23 Tilsetting sokneprest Måselv sokn og Øverbygd sokn, Senja prosti

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	94/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

1. Nord-Hålogaland bispedømmeråd tilsetter Ellisiv Yttervik som sokneprest i Målselv sokn, med Målselv sokn og Øverbygd sokn som særskilte tjenestested og Senja prosti som tjenestedistrikt.
2. Dersom hun ikke tar imot stillingen, lyses den ledig på nytt

95/23 Regnskapsrapport for 3. kvartal 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	95/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Regnskapsrapport 3. kvartal tas til orientering.

96/23 Budsjettsamtale

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	96/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Saken tas til orientering.

97/23 Tiltaks- og handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold (LIM)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	97/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd ber om at det jobbes videre med handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold. Tiltakene bør tydeliggjøres og belyse konsekvenser av de ulike tiltakene som foreslås, bl.a. økonomiske konsekvenser, konsekvenser for lokalt menighetsliv og ansatte. Handlingsplanen må tydeliggjøre ansvar for de ulike tiltakene.

98/23 Høring om tilskuddsforvaltning

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	98/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vedtar høringssvaret med den endring som kom fram i møtet.

Høring om tilskuddsforvaltning i Dnk

Forsag til høringssvar for Nord-Hålogaland bispedømmeråd

1.Kapittel 2 i rapporten presenterer statens rammer for tilskuddsforvaltningen i Den norske kirke. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?

Vi deler forståelsen av rammene slik de er presentert. Det er også verdt å merke seg at ved overgangen fra Kirkeloven til Tros- og livssynsloven, forsvant forankringen for kommunens økonomiske ansvar for «lokaler, utstyr og materiell» (Kirkel. § 15) til konfirmasjonsundervisning.

Selv om intensjonen er tydelig fra statens side om ikke å svekke kommunens ansvar for finansiering, betyr dette at det er vanskeligere å argumentere for dette i møte med kommunen. Denne ikke ubetydelige utgiftsposten, som trosopplæringstilskuddet aldri var ment å skulle finansiere, dekkes nå i større grad og større grad av tilskuddsmidlene som denne høringen diskuterer.

2.Kapittel 3 i rapporten presenterer dagens tilskuddsforvaltning i korte trekk. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?

Vi deler forståelsen av dagens tilskuddsordning slik de er presentert. I tillegg ønsker vi å presisere at når det gjelder stillingsstørrelser blant kirkelig undervisningstilsatte er også vår geografi en utfordring som gjør det å slå sammen midler fra flere tilskuddsmottagere/sokn utfordrende. Erfaringen viser at det da forsvinner mye arbeidstid på nødvendig reisetid. Vi legger til grunn at flere bispedømmer har denne erfaringen.

3.Kapittel 4 i rapporten presenterer internrevisor i rettssubjektet Den norske kirke sin vurdering av dagens tilskuddsforvaltning. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?

Det er riktig at det ikke gjøres en veldig inngående kontroll fra bispedømmerådets side. Rapporteringen er i stor grad tillitsbasert. Samtidig kan det også nevnes at for trosopplæringens del ser vi tilskuddet i sammenheng med aktivitetsrapportering i trosopplæringslæringsverktøyet. I tillegg er det en utfordring at på detaljnivå kan det av og til være utfordrende å trekke klare grenselinjer i praksis for hva tilskuddene skal brukes til. Jf. Problemstillingen over om finansiering av konfirmasjon. F. eks: Skal en kirkelig undervisningstilsatt finansiert over trosopplæringsmidler delta i konfirmasjonsarbeidet (her burde svaret være «ja!», men er «nei») – i så fall hvor mye? Hvor kommer pengene til konfirmantbibler som deles ut i menigheten fra?

4.Kapittel 5 beskriver tilgrensende problemstillinger til tilskuddsforvaltningen i Den norske kirke. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?

Vi deler oppfatningen, også at det er nødvendig å greie ut hva som skal ligge til biskopens tilsyn og ikke. Per nå arbeides det med ny trosopplæringsplan og tilhørende rammeplaner – og biskopens tilsynsfunksjon her er foreløpig uavklart. Videre er det bispedømmerådet som har tildelingsmyndighet for tilskuddet til fellesrådene– og selv om disse to sidene har fungert sammen i praksis, bør det tydeliggjøres hva som er sammenhengen og hvilken rolle biskopens tilsyn eventuelt er tiltenkt. På den ene siden ser vi at det er behov for økt ettersyn og kontroll med at midlene brukes etter hensikten – og her er planer og godkjenning viktig. På den andre siden er det behov for et løsere og mindre innviklet rammeverk for hva de ulike tilskuddsmidlene kan brukes til – samt en enhetligere nasjonal praksis. Dette vil kunne fasilitere kontrollen av bruken av midlene for både fellesråd og bispedømmeråd.

5.Kapittel 6 beskriver modellene som utvalget vurderer som aktuelle: aktivitetsmodellen og stillingsmodellen. Hvilken av de to modellene mener høringsinstansen er å foretrekke?

Stillingsmodellen

Aktivitetsmodellen

6. Har høringsinstansen kommentarer til utvalgets utforming av aktivitetsmodellen?

Denne modellen mener vi best ivaretar en mest lokal og kontekstuell (landsdekkende) kirke, ved at beslutninger om plassering tas lokalt. Samtidig er det en forutsetning at planer og rapporteringer blir mindre detaljert enn det har vært i trosopplæringsreformen inntil nå, og at fellesrådene gis større handlingsrom enn i dagens trosopplæring for å definere hva som er å bruke midlene etter formålene.

Vi er også enige i at det bør være en nasjonal praksis for andel administrasjonskostnader.

7. Har høringsinstansen kommentarer til det som utvalget har pekt på som konsekvenser av aktivitetsmodellen?

Vi deler oppfatningen av flere av konsekvensene av aktivitetsmodellen. Det gjelder også bekymring om kring av tilskuddsforvaltningen ikke lenger er verktøy til å oppfylle kvalifikasjonskravene. De tilskuddene som det er knyttet kvalifikasjonskrav i dag er kun de tidligere statlige tilskuddstillingene. Kunne en sett for seg å videreføre tilknytningen til kvalifikasjonskravene for disse stillingene, selv om disse tilskuddene «slås sammen» med trosopplæringstilskuddet?

Bispedømmet har allerede i prinsippet årlige samtaler med fellesråd om bruk av trosopplæringstilskuddet – slik at det å utvide dette til å gjelde de tidligere statlige stillingstilskuddene ikke medfører mye merarbeid sammenlignet med i dag.

8. Har høringsinstansen kommentarer til utvalgets utforming av stillingsmodellen?

De tidligere tilskuddstillingene (kateket- og diakonstillinger) er allerede i en tilsvarende modell. Å gå over til en stillingsmodell for trosopplæringsstillingene er derimot lite praktisk. Rapporten noterer at det vil føre til samme eller mer administrasjon på bispedømmekontorene, og sannsynligvis ikke til markert mindre administrasjon hos fellesrådene. Det viktigste er likevel at det er vanskelig for bispedømmerådene å se hvordan trosopplæringsmidlene best kan brukes lokalt, særlig når midlene ikke dekker mer enn deltidsstillinger.

Dersom fellesrådene fortsatt skal være arbeidsgivere for de som arbeider lokalt, vil utregningsmåte A potensielt kunne føre til spenninger mellom fellesråd og bispedømmekontor omkring lønnplassering, og kan potensielt føre til høyere kostnader enn hva bispedømmet har til rådighet. Denne dynamikken er allerede en utfordring i dag. Utregningsmåte B er derfor den vi mener vil fungere best i stillingsmodellen.

9. Har høringsinstansen kommentarer til det som utvalget har pekt på som konsekvenser av stillingsmodellen?

Vi følger også allerede opp Kirkemøtets kvalifikasjonskrav gjennom tildelinger til stillinger som har slike – men her er det behov for et enhetlig system.

Som notert over, er det vanskelig å se for seg at det er praktisk å stille krav til stillingsandel på minimum 50 % i vårt bispedømme.

10.Kapittel 6 beskriver videre modelluavhengige elementer. Utvalget foreslår at «Kirka vår – samlet plan for arbeidet i soknet» brukes som verktøy for plan og rapportering på tilskudd. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?

En sentralisert rapporteringskanal vil være fordelaktig for tilskuddsforvaltningen. Samtidig er det viktig at dette ikke kommer i tillegg til andre kanaler: Dersom «kirka vår» skal være denne kanalen, må trosopplæringsverktøyet fjernes (og innlemmes i kirka vår), sammen med SSB-statistikken, og andre typer rapporteringer til bispedømmerrådet. Endring av tilskuddsforvaltningen kan være den riktige måten å innføre obligatorisk bruk av verktøyet, dersom dette er et mål.

11.Blant modelluavhengige elementer foreslås også at bispedømmerrådet gjennomfører årlig samtale med fellesrådet om bruken av tilskuddet. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?

Dette er noe som allerede i varierende grad gjøres gjennom årlige samtaler om bruk av trosopplæringstilskuddet. Det ville være fornuftig å utvide denne praksisen.

12.Blant modelluavhengige elementer foreslår utvalget en modell hvor alt mindreforbruk samles, og hvor bispedømmerrådene får beregnet hver sin pott til strategiske satsinger. Dette for å sikre at bispedømmerrådene ved inngangen til hvert år vet hvor mye strategiske midler de har til rådighet. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?

Dette kan være fornuftig for å gjøre bruk av tilskuddsmidler hos bispedømmerrådet mer forutsigbart. Samtidig er tanken om at bispedømmerrådene skulle ha en grunn til oppmuntre til vakanser for å få flere midler til eget bruk noe som gir lite mening: Dersom det er mer mindreforbruksmidler som kan brukes til flere og bedre strategiske satsinger, benyttes midlene likevel etter formålet og i siste instans kommer tilbake til menighetene, og veier på den måten noe opp for vakanser. Dersom bispedømmet skulle miste deler av sitt tilskudd på grunn av vakanser, vil det gå ut over det totale arbeidet i bispedømmet etter tilskuddets formål.

En kan alternativt se for seg at en kan å gi bispedømmene anledning til å benytte et års mindreforbruk av tilskuddet innen påfølgende år, og at deretter trekkes tilskuddet tilbake til rDnk. Dette vil gjøre at en får tid til endelige utregning av mindreforbruk, og til å bruke dem til gode strategiske satsninger – og skaper dermed også den forutsigbarheten som etterlyses.

13.Utvalget foreslår videre at fellesrådenes rapporteringsfrist er 30. april, og at tilskuddet reduseres med 20 % for hver påbegynt måned etter dette. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?

Vi har mange små fellesråd hos oss i vårt bispedømme, og mange av disse er avhengige av kommunens regnskapssystemer. Dette fører ofte til lange ventetider og vansker ikke bare med å få revidert regnskap, men også for å få ut nødvendige tall til tilskuddsrapportering. 30. april kan være en tjenlig frist – men samtidig er det å redusere tilskuddet etter denne datoen noe som kun vil gå ut over fellesråd som allerede ofte har nok utfordringer. Det å holde igjen midler inntil rapporteringen er tilfredsstillende, er nok.

14.Har høringsinstansen innspill til hvordan tilskuddsforvaltningen kan stimulere til samarbeid mellom fellesråd?

En kan vurdere å gi et konkret sammenslåingstillegg i tilskuddstildelingen dersom en samarbeider med nærliggende fellesråd, f.eks. som en prosentsats. Dette vil være med å kompensere for den økte reisetidskonstanden som fører med å skulle slå sammen mindre deltidsstillinger i vårt bispedømme.

15.Har høringsinstansen andre kommentarer til rapporten?

Vi er glade for at dette tas tak i, og gleder oss til en mer enhetlig og forutsigbar tilskuddsforvaltning.

99/23 Møte med Kvensk kirkelivsutvalg 27.10

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	99/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Saken tas til orientering.

100/23 Høring - Klagesaksbehandling av kirkebygg

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	100/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Vi viser til tilsendt høringsnotat om endringer i reglene for klagesaker på kirkebyggfeltet. Nord-Hålogaland biskop og Nord-Hålogaland bispedømmeråd gir med dette en felles uttalelse om notatet.

I vår uttalelse før vedtaket som bestemte reglene som nå er foreslått endret løftet vi en prinsipiell motforestilling mot det som er de nåværende reglene. Vi vil begynne med å gjenta det vi sa i vår uttalelse den gang, da dette er like aktuelt.

Det er slik vi forstår det bortimot selvsagt at det er biskopen som er godkjenningsorgan for denne typer saker [Jfr. Godkjenning av endringer i kirkebygg. Kommentar 2023] siden dette er spørsmål som er uløselig knyttet til menighetenes gudstjenesteliv. Vi er derfor enige med Kirkerådets forslag her. Vi er derimot ikke enige i at det skal være Kirkerådet som er klageorgan. Dette vil, slik det sies i høringen, sette biskopen i et underordningsforhold til Kirkerådet, noe vi mener skal unngås. En omgjørelse av et vedtak fra biskopen i en slik sak vil også kunne skade biskopens anseelse og stilling i bispedømmet, og om en slik omgjørelse skal skje, bør det ikke være av et organ som Kirkemøtet, men av et organ som i større grad står i den samme linjen som biskopen. Vi foreslår derfor at preses eller et utvalg nedsatt av Bispemøtet er klageorgan for denne type saker. Om man lager et utvalg nedsatt av Bispemøtet som klageorgan, bør den aktuelle biskop ha plass i utvalget i den enkelte saken, slik at biskopens stilling i eget bispedømme i minst mulig grad blir skadelidende ved en omgjøring av et vedtak.

Biskopen er øverste tilsyn i sitt bispedømme, og vi er i utgangspunktet ikke sikker på om det bør innføres noe klageordning på dette tilsynet, da vår kirke ikke har et høyere organ enn biskopen, og om biskopens tilsyn skulle bli tilsidesatt, vil det i praksis bety at biskopen ikke lenger har tilsyn med eget bispedømme. Dette vil etter vårt syn være så alvorlig at en nødvendig følge av en slik klagesak må være at biskopen umiddelbart fratrer sin stilling. Om klageorganet skal innføres er det derfor nødvendig at det finnes en ordning der biskopen som er innklaget selv kan være med å omgjøre vedtaket. Det beste vil være et utvalg med tre personer inkludert den innklagede biskopen. Utvalget gir så et felles svar på klagen som dermed vil være biskopens svar, selv om den aktuelle biskopen i realiteten er i mindretall i utvalget. Dette kan ivareta biskopens tilsynsmulighet. Eventuelt kan man argumentere for at preses kan ha en slik overordnet funksjon.

Fra dette følger det at vi stiller oss positive til å flytte klagesaksbehandlingen bort fra Kirkerådet.

Vårt primære standpunkt er at organet som mottar klagen burde ligge under Bispemøtet, gjerne utvidet med et fagråd slik Kirkerådets forslag til endringer nå skisserer for en ordning der Den norske kirkes klagenemd behandler klagenene. (Foreslått §32)

Som en sekundærløsning vil vi derfor støtte den foreslåtte endringen der myndigheten i klagesaker blir flyttet fra Kirkerådet til Den norske kirkes klagenemd.

Forslaget om at Kirkerådet gir retningslinjer for saksbehandling er naturlig, og vi støtter dette

Vi har ingen øvrige kommentarer til de foreslåtte endringene i de aktuelle bestemmelsene i kirkeordningen.

101/23 Forsoningsprosessen, oppfølging fra møte 31.08.23. Fortsette samtale. Høringssvar til Sametinget om Sannhets- og Forsoningskommisjonens rapport

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	101/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd tar med innspillene fra samtalen i sitt videre arbeid med Forsoningsprosessen.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd gir sin tilslutning til høringssvaret med de endringer som framkom i møtet.

[Lagre vedtak]

Forsoningsarbeid i Nord-Hålogaland bispedømme, del 2

Arbeid med forsoning og prosessene knyttet til dette har vært jobbet med i lang tid i Nord-Hålogaland. I kjølvannet av Alta-saken og utover på 80-tallet ble det tydelig at det var behov for mer struktur rundt arbeidet med samisk kirkeliv, som et eksempel. Dette førte til slutt til dannelsen av et nytt prosti som fikk navnet Indre Finnmark prosti. Her hørte kjerneområdene i nordsamisk område til og man kunne fokusere arbeidet med å utvikle en egen samisk kirkelig kontekst.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i mange år gitt opplæring i nordsamisk for prester som starter sitt virke i et av forvaltningsområdene for samisk språk. De senere åra har dette også innbefattet seminarer og fagmøter hvor sannhet- og forsoningsarbeid har blitt tematisert.

Biskopen sendte i 2017 ut et brev til alle menigheter i vårt bispedømme hvor bruk av flere språk i gudstjenestene rundt omkring ble tematisert. Alle menigheter skal ha noen ledd på nordsamisk og eventuelt kvensk eller andre språk som passer lokalt. Arbeidet med kvensk kirkeliv har fått større fokus de siste åra og dette ser vi på som en essensiell del av Den norske kirkes forsoningsarbeid. Å synliggjøre språk og kulturer som har blitt undertrykt i lang tid er en vesentlig del av vårt oppdrag med å drive forsoning i våre lokale menigheter.

Det holdes jevnlig kurs, ofte som en del av prostisamlinger, hvor bruk av samisk og arbeid med sannhet og forsoning tematiseres og diskuteres. Disse skjer i regi av kirkefagavdelingen på bispedømmekontoret i Tromsø, med ulike rådgivere involvert.

Mange menigheter flagger med samisk flagg på 6. februar og kvensk flagg på 16. mars. Flere menigheter aktualiserer også disse nasjonaldagene i sine gudstjenester og liturgi. Men det er rom for at enda flere menigheter gjør dette som en del av synliggjøringen av disse kulturene.

Samisk språkuke arrangeres hvert år og kirka er mange steder en del av denne markeringen. I Tromsø har domkirken arrangert en egen samisk gudstjeneste hvor forsoning og annen sentral tematikk berøres.

Samisk kirkelivskonferanse, i regi av Samisk kirkeråd og i samråd med Nord-Hålogaland bispedømme, arrangeres årlig (med noen få unntaksår). På disse samlingene utvikles samisk kirkeliv og tematikken omhandler ofte forsoning og hvordan kirka kan være en arena for synliggjøring og selvbestemmelse når det kommer til den samiske kirkekonteksten.

Samiske kirkedager har blitt arrangert siden 2004 i Jokkmokk på svensk side. Arrangementet er forankret i de representative samiske organer i de lutherske folkekirkene i Finland, Sverige og Norge.

Den nye salmeboken som utkom i 2013 inneholder 15 salmer på tre samiske språk, samt 15 salmer på kvensk. Denne er i bruk over hele landet og i stort sett alle menigheter. I juni 2022 utkom kvensk salmehefte med både gamle og nye oversettelser av salmer til kvensk. Dette var en viktig begivenhet og en grunnleggende del av forsoningsarbeidet for kvensk kirkeliv i Nord-Hålogaland bispedømme.

De siste åra har det vært jobba med å oversette liturgier og liturgiske ledd til kvensk. Dette arbeidet vil fortsette og være en kontinuerlig del av forsoningsarbeidet overfor det kvenske miljøet. Dette arbeidet har medført at kvensk liturgi har blitt brukt i dåp, vigsel og gravferd rundt omkring i vårt bispedømme. Å kunne tilby dette er en viktig del av forsoningsarbeidet for Den norske kirke og vil ha fortsatt prioritet for oss som bispedømme her i nord.

I flere år har det blitt arrangert Samisk aktivitetsdag på Kvaløya. Det er Kvaløy og Sandnessund menigheter som er hovedansvarlig for dette. Her inviteres samiske barn i småskolealder til å være med på samiske aktiviteter og samlingen avsluttes med samisk gudstjeneste. I 2022 vant denne aktiviteten Den norske kirkes trosopplæringspris og ble verdsatt for sitt viktige arbeid med å ivareta og synliggjøre samisk kirkeliv blant barn og unge.

Sommeren 2023 kom Sannhets- og forsoningskommisjonen med sin rapport. Denne dokumenterer hvordan ulike fornorskningsprosesser har foregått og hvilke konsekvenser denne politikken hadde og fortsatt har for ulike grupper i Norge: samer, kvener, norskfinner og skogfinner.

I kjølvannet av rapporten ble det arrangert et møte i Tromsø domkirke. Det foregikk som en paneldebatt og ble en viktig diskusjonsarena rundt hvordan man kan jobbe for å synliggjøre kvenske, norskfinske og samiske behov i vårt område.

6. og 7. juni ble det arrangert prostisamling i Hammerfest med tema sannhet og forsoning, i regi av kirkefagavdelingen på bispedømmekontoret i Tromsø. Det var gode samtaler og viktig tematikk som ble belyst under samlingen. Slike prostisamlinger er tilbudt alle prostene i Nord-Hålogaland og det er et mål for bispedømmet at alle prosti har minst én slik samling innen 2024.

Første helga i september ble det arrangert helgeseminar over to dager i Kirkenes, i regi av den lokale menigheten og med ulike bidragsyttere. Denne samlingen hadde som tematikk Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og hvordan man kan finne en konstruktiv vei videre som samfunn og som kirke. Nord-Hålogaland bispedømme bidro med rådgiver fra kirkefagavdelingen på dette.

Bispedømmets studietur denne gangen fant sted i Oulu på finsk side. Det overhengende tema på denne turen var Sannhet og forsoning. Her fikk man møte deler av den finske kirkas representanter og høre hvordan forsoningsarbeidet går og hvordan man arbeider med dette i Finland. Det var spennende å høre om hvordan kirka i Finland jobber i forhold til barn og unge med tanke på samisk trosopplæring. Det var også interessant å få innblikk i hvordan diakoni var en grunnpilar i hele tenkningen rundt det å være kirke på finsk side. En kirke for de marginaliserte, de som faller utenfor og som ikke ses av andre i samfunnet.

Rådgivere fra fagfeltene kultur og samisk kirkeliv har deltatt på fagsamlinger med kirkemusikere i Nord- og Sør-Hålogaland. Tema på disse samlingene har vært samisk salmesang og hvordan musikk kan fungere som avkolonisering og forsoning i våre menigheter.

VID gjennom KUN i Tromsø har siden høsten 2021 tilbydd et etter- og videreutdanningskurs over 3 semestre (til sammen 30 studiepoeng) med tema «Sannhets- og forsoningsarbeid i møte med fornorskningen». Dette kurset har hatt mange deltakere fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd sine ansatte, både fra bispedømmekontoret og prester i tjeneste. Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vært instrumental i å muliggjøre dette kurset, både med økonomisk støtte til opprettelsen av kurset, samt å sørge for deltakere til kurset fra egne rekker.

«Sálbmagirjji šuokŋagirji», spilleboken til nordsamiske salmer, ble lansert 8. oktober 2023 i Tromsø domkirke. Den ble bestilt av Samisk kirkeråd og en fagkomité har siden 2017 jobbet med utarbeidelsen av bokens innhold. Boken er særlig ment som en hjelp til kirkemusikere og andre som arbeider med salmer, og den viser tydelig hvordan man kan spille for å ivareta den samiske tonesettingen, samtidig som den også visualiserer med noter hvordan disse salmene tradisjonelt har blitt sunget på samisk vis. Salmer og liturgi er mektige verktøy i forsoningsarbeidet siden de appellerer til andre strenger i oss mennesker enn kun det intellektuelle. Å høre musikk og toner som samsvarer med det ens forfedre har sunget og spilt gjennom århundrene, er forsoning i praksis.

Under samling for kirkefagsjefer i Oslo denne uka ble det tematisert at vi som kirke skal arbeide med sannhet og forsoning regionalt og nasjonalt, altså over hele landet. Dette er noe som alle bispedømmer er med på og samtalen rundt dette vil fortsette.

Preses kommer til Indre Finnmark i slutten av november for å besøke Porsanger og Karasjok. Her vil fokus være på å besøke ulike kvenske og samiske institusjoner og miljøer. Det er svært viktig at kirka, også på nasjonalt plan, tar kommisjonens rapport på alvor og øker kunnskapsnivået på dette feltet.

Innspill fra forrige BDR-møte:

Siri Broch Johansen:

NHBDR har arbeidet med kirkelig forsoningsarbeid i lang tid. Vi ser at forsoningsarbeid inkluderer alle – dette er ikke en jobb som skal gjøres av samer, kvener og norskfinner, tvert imot, det påligger den norske befolkning et stort ansvar. Som kirke er vi beredt til å ta dette ansvaret.

Det grenseoverskridende samarbeidet i kirka i nord er viktig. Det er viktig å videreutvikle et arbeid som tar opp i seg at hele Nordkalotten er samisk område, og store deler er også kvensk og eller finsk område. Landegrensene er trukket i ettertid, og det å samarbeide på tvers av dem er med på å opprettholde både språk- og kultursamfunn.

Etter at norsk salmebok 2013 kom, har mange menigheter tenkt at det er nok å ha den, for den har jo 15 salmer på nordsamisk, 15 salmer på kvensk og så videre.. Vi har fra før av flere gode nordsamiske salmebøker som burde være i enhver kirke i vårt bispedømme. Minst to eksemplarer av hver av dem burde stå godt synlig framme med de andre salmebøkene, og rutinemessig tilbys til hvem enn som måtte komme inn i kirka til høymesse.

Jeg foreslår at NHBDR gir en uttalelse til Sametinget ifbm at de har bedt befolkninga om råd til hvordan de skal jobbe videre med forsoningsarbeid. Høringsfristen til dem er 30.september. Jeg foreslår helt konkret: Saksbehandler Ferdigstiller en tekst på bakgrunn av saksframlegget og innspill som er kommet her i møtet. Fokus skal være på hva som er ferdig lina opp fra vår side og hva vi kan bidra med framover som kirke.

Gaute Norbye:

Bispedømmerådet inviterer til seminar/idemyldring/ workshop for å få ideer og innspill til aktuelle tiltak for å medvirke i den aktuelle forsoningsprosessen. Dette kan ta utgangspunkt også i de arbeide som er produsert av deltagere i studieprosjektet i regi av VID og ledet av Tore Johnsen. Alle aktuelle grupperinger, menigheter og kommuner inviteres til å delta i dette.

Christel B. Eriksen:

Hva gjøres nasjonalt i rDnK og hvordan skal vi i NHBDR flette dette inn vår aktivitet? For å få til forsoning må sannheten synlig og frem i forhold det som har skjedd. Gruppene og deres erfaring må tas på alvor av kirka og synliggjøres.

Bispedømmerådet inviteres med dette til å fortsette samtalen rundt hvordan vi kan jobbe med sannhets- og forsoningsarbeid i vårt bispedømme.

Høringssvar til Sametinget om Sannhets- og Forsoningskommisjonens rapport:

Spm 1: Hvilke tanker og meninger har du om rapporten fra Sannhet- og forsoningskommisjonen?

Rapporten gir en grundig og viktig innføring i fornorskningspolitikken og dens konsekvenser for de berørte gruppene.

Spm 2: Er det noe som du synes mangler i rapporten slik den fremstår i dag?

Det er svært mye beskrivende tekst når det kommer til fornorskningens konsekvenser for de berørte gruppene. Det kunne med fordel vært skrevet mer om påvirkningen dette har hatt for enkeltmennesker og på gruppenivå, f. eks. basert på fortellinger fra enkeltindivider. Dermed ville det vært en tydeligere kobling mellom beskrivelse av tematikken og noe drøfting rundt betydningen og konsekvensene av det som skjedde for enkeltmennesker.

Det savnes samtidig et videre perspektiv på hva også majoritetsbefolkningen har mistet og gått glipp av i kjølvannet av fornorskningspolitikken. Fokuset på en "monokultur" i Norge har sannsynligvis gjort at mye av "den norske kulturarven" har blitt innsnevret og mistet mye av sitt opprinnelige mangfold. Det har sannsynligvis også bidratt til å skape systemiske og strukturelle fordeler til de som tilhører den såkalt "etnisk norske" grupperingen.

Dette får samtidig konsekvenser for hvilken behandling de ulike brukerne som representerer disse gruppene erfarer innenfor rettssystemet, helse- og skolevesen, kirken osv. Hvordan påvirkes man av å måtte kjempe for å kunne bruke sitt morsmål i møte med disse "norske" institusjonene?

Kapitlet om kirka og forholdet til de ulike berørte gruppene er kort og kunne vært mye større. Det er her særlig kirkas rolle som statens forlengede hånd, samt røster som talte fornorskningen imot både fra samisk hold og prester innad i kirka, som med fordel kunne vært omtalt i større grad. I motsetning til mange andre urfolk og minoriteter har kirka og kristendommen fortsatt en svært viktig rolle i menneskers liv. Og det kunne vært foreslått flere tiltak som direkte berørte kirka og dens rolle i å koordinere forsoningsprosesser videre i tida foran oss.

Det er forståelig at rapporten har størst fokus på det deskriptive, men det kunne med fordel ha vært trukket noen linjer til hvordan de ulike fornorskningssprosessene har påvirket samer, kvener, norsk-finner og skogfinner og deres hverdag nå i dag.

Spm 3: Hva synes du om de foreslåtte forsonende tiltakene i rapporten?

Rapporten inneholder flere gode og viktige tiltak. Det kunne likevel med fordel vært mer frimodighet med tanke på å be kirka bidra i forhold til forsoning. Som en av de største samfunnsaktørene har kirka både stort ansvar og gode muligheter til å kunne være en pådriver for å drive forsoningsarbeid, både nasjonalt, regionalt og lokalt helt ned på menighetsnivå/kommunenivå.

Spm 4: Er det noen forsonende tiltak som du synes mangler i rapporten slik den fremstår i dag?

Med tanke på den store rollen skoleverket spilte som aktiv utøver av fornorskningspolitikken i et århundre, så burde det vært enda tydeligere krav til skoleverket (fra småskole til universitetsnivå) om at denne siden av Norgeshistorien må bli mye bedre kjent. Norge som en del av Sápmi er i stor grad ukjent for de fleste borgere i landet vårt. Kunnskapsnivået bærer fortsatt preg av karikaturer og forenklet forståelse av disse gruppenes faktiske levemåter og forhold til hverandre. Denne oppgaven må staten bevilge midler til og sørge for at utdanningsinstitusjonene følger opp slik at det blir en reell kunnskapsheving på dette området.

Spm 5: Er det noen annet du ønsker å legge til?

I Nord-Hålogaland bispedømme har vi arbeidet med denne tematikken i lang tid, ikke minst på grunn av den rollen og ansvaret som kirka bærer i forbindelse med utbredelsen av fornorskningspolitikken. Nord-Hålogaland bispedømmeråd ønsker derfor å legge ved et dokument som beskriver arbeidet som har blitt gjort og som gjøres i vårt område i forbindelse med vårt kontinuerlige forsoningsarbeid, satt i sammenheng med kommisjonen og dens rapport.

102/23 Tildeling av studiestipend

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	102/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Studiestipend med ramme på kr 200 000 fordeles på de 6 søkerne. Dette gir et stipend på 33 300,- til hver. Administrasjonen bes om å utbetale stipend i tråd med vedtaket.

103/23 Utviklingsmidler 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	103/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har ikke tilgjengelige midler for å dele ut utviklingsmidler, og deler derfor ikke ut noen midler. Om det ved årets slutt er tilgjengelige midler, vil disse midlene bli delt ut blant de mottatte søknadene.

Bispedømmerådet gir fullmakt til administrasjonen i bispedømmet til å dele ut de restrerende midler i 2023.

104/23 Kirkemøte 2023 - evaluering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	104/23

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak:

Saken ble tatt til orientering.

105/23 Orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023	26.- 27.10.2023	105/23

Møtebehandling

Bispedømmerådets leder:

- Møte kirkeforum Harstad kirke
- Møte i samisk kirkelig valgmøte

Biskop:

- Vigslinger: 2/9: Sokneprest May Britt Lund i Kvæfjord, 22/10: kantor Peter Vang i Nordreisa
- 3/9: Innsettelse prost Annette Eneberg i Trondenes prosti
- 5.-10.9: Visitas Storfjord
- 12.-13.9: Nordkalotten kirkelige nettverk i Luleå. Nettverket tar i 2024 stilling til SKKBs fremtid. Tema om forsoningsarbeid i våre 3 land: Finland, Sverige og Norge.
- 20.-24.9: Visitas i Loppa. Første menighet jeg besøker for andre gang
- 25.-29.9 og 9.-13.10: Studietur med våre ansatte i Oulu. Hovedtema: forsoningsarbeid og diakoni.
- 27.-29.10: Deltar på «Nestenpresten», samling med prestestudenter på ulike studiesteder, i Hemsedal (Hermon)
- 7.-12.11: Visitas Kvæfjord (siste menighet jeg visiterer for første gang)
- 10.-11.11: Ungdomstinget. Harstad, Rivermont leirsted
- 14.-16.11: Sammen om å lede.
- 19.11: Delta på vigsling av ny biskop i Sør-Hålogaland: Svein Valle
- 30/11-2/12: Reise til Porsanger og Karasjok, besøke kvenske og samiske miljøer, både faglige og kirkelige.
- Biskopen har skrevet brev til NRK Sápmi om andakt/rohkos. Samarbeidet med dem som har hatt andaktene den siste tida er avsluttet, og for tiden sendes gamle andakter i opptak. Redaktøren i NRK Sápmi tok kontakt med biskopen på telefon i etterkant, og undertegnede opplever en god dialog om produksjon av andakter og gudstjenester i NRK Sápmi.

Kirkerådet v/ Tove Karoline Knutsen:

- Møte i Bodø 21.-22. sept. - saker

NND:

- Møte på Viken – møte med ny direktør Viken

Stiftsdirektør:

- Christer Solli, takker for studiestipend
- Kirketolk Kautokeino – tilsetting i Teams-møte (mandag 13. november kl. 16.00)
- Forvaltningsrevisjon
- Samiske kirkedager i Alta, 27.-29. juni 2025

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2020 - 2023s vedtak

Saken tas til orientering

106/23 Eventuelt

Ingen saker under eventuelt.